

IN MIJN TUINTJE

April

De pruimeboom in mijn tuintje bloeit; de pere- en appelknoppen zijn in het schuivingsstadium. Ook de vroege tulpen en narcissen helpen mee om mijn tuin een ongekend feestelijk uiterlijk te geven.

Altijd let ik bij de tulpen op de stengelbladeren. Soms zijn ze zo aardig gekleurd. Soms vindt men bladeren, die duidelijk de overgang van een gewoon blad naar een bloemblad demonstreren.

Waarom toch altijd de waterlelie gebruikt om aan te tonen, dat bloemdelen vervormde stengelbladeren zijn? In tulpen, vooral in gevulde tulpen, zijn alle overgangen te vinden. Er zijn groene en gekleurde stengelbladeren. De knop is eerst groen, maar tegen dat de bloem zich opent, kleuren de buitenste bloemblaadjes zich als de binnenste. Naar het hart van de bloem toe worden de gekleurde blaadjes steeds smaller en dikwijls vindt men op deze blaadjes hele of halve helmknoppen of resten hiervan. Een bewijs dat ook de meeldraden van bladachtige natuur zijn. Soms is zelfs de stamper veranderd.

Neem eens zo'n vreemd gevormde parkiëttulp. Men leert op school: „De stamper is ontstaan uit drie vruchtbladeren”. Nu, bij vele parkiëttulpen kan

Fig. 1. Rechts: een bloemblad met een groen gedeelte, langs de stengel doorlopend. Links: een wit bloemblad geeft een witte streep aan de groene stengel.

Fig. 2. Een stengelblad met een gekleurd gedeelte.

Fig. 3. Een stamper, die zijn bladachtige natuur verraad. 6 vrije meeldraden en 2 vergroeide. Twee tekeningen van dezelfde stamper, 45° gedraaid.

Fig. 4. Tulpenbloem, waarin 3 meeldraden en 3 enkelvoudige stampers, waartussen een goede stamper.

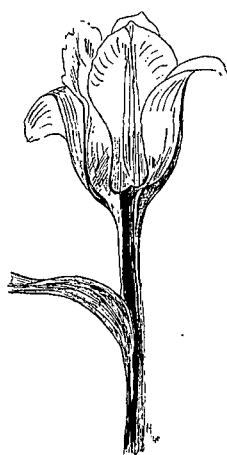

Fig. 1

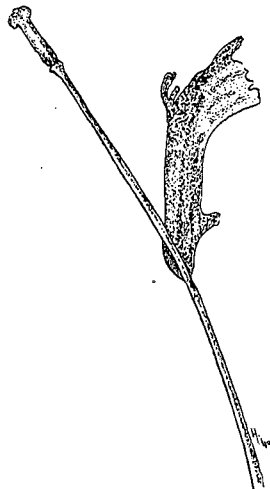

Fig. 2

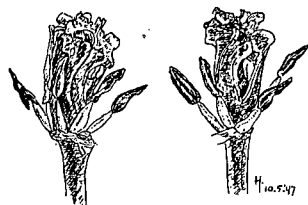

Fig. 3

Fig. 4

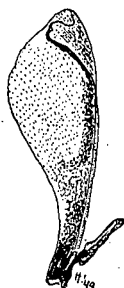

Fig. 5

Fig. 6

Fig. 7

Fig. 5. Links: normaal bloemdekblad. Rechts: bloemdekblad met groene gedeelten.

Fig. 6. Bloemdekblaadjes, die een helmknop dragen.

Fig. 7. In de plaats van de stamper vindt men dikwijls kleine, verdikte, gekleurde blaadjes.

men de bladachtige natuur van de stamper prachtig zien. Gekleurde bloemblaadjes groeien er uit.

En soms — maar nu wordt het zoeken en opletten — vindt men in zo'n tulpenbloem de stamper gespleten in drie afzonderlijke delen. Elk vruchtblad is apart. Soms liggen de eitjes er dan open en bloot op. Toen ik op de Tuinbouwwakhschool voor Bloembollenteelt in Anna Paulowna een doosje sigaretten uitloofde voor hem, die mij zo'n bloem bracht, werd mij die de volgende les prompt overhandigd. Maar 't was niet eerlijk, het was gillettemesjes-werk. Een week later had ik echter het verlangde toch maar! Als men wat oplet, vindt men veel bloemen met afwijkingen. Zie de tekening van het perebloempje. En in mijn verzameling heb ik monstrositeiten van niet alleen gekweekte planten, maar ook van *Papaver*, Boterbloem en Weegbree. In de Flora van H. H. en Thijssse vindt men ook afwijkingen afgebeeld.

Aan bijna elke pruimeboom is nu iets aardigs te bestuderen. Kent u de zaagwespen? Tussen en op de bloemen scharrelen behalve de bijen ook de gele en zwarte pruimenzaagwespen (*Hoplocampa flava* en *H. minuta*). Er zijn in ons land streken, waar beide soorten naast elkaar voorkomen. Soms is er alleen de zwarte, soms alleen de gele. Soms is de ene soort er in groot aantal en de tweede zeldzaam. Hoe is dat waar u woont? De zaagwespen zijn uit de grond gekomen. De larven hebben daar hun winterrust gehouden. Vroeg in het voorjaar zijn ze verpopt. Nu, tijdens de bloei, verschijnen de vlugge, sierlijke wespen. Bij warm, zonnig weer zijn ze zenuwachtig druk in de weer tussen de bloemen. Wat doen ze daar? Wat anders dan zorgen voor het voortbestaan van de soort? Eitjes afzetten op de kelkslippen der bloemen. Ga maar eens zoeken naar de kleine bolletjes op de slippen. Ze bevinden zich of in het midden of aan de rand van een kelkblaadje.

Hoe langer het eitje ligt, hoe dikker het bultje wordt. Als het bultje bruin-zwart wordt, dan is het eitje uit. De larve vreet zich naar de pit van het

Fig. 8. Afwijkende bloem van de peer

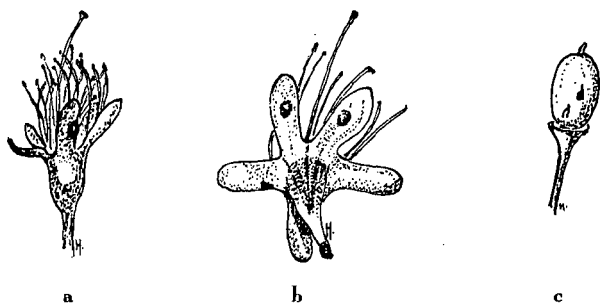

Fig. 9. a. en b.:
Bloemen met eibultjes
van de pruimenzaag-
wesp.
c.: aangevreten vrucht-
je van de pruim.

vruchtbeginseltje. Gevolg: alweer een lekkere pruim minder. Er sneuvelen zo vele vruchten.

Op de peer vindt men de perenzaagwesp (*H. brevis*), op de appel de appelzaagwesp (*H. testudinea*). Tijdens de bloei gaat elke goede fruitteler na of hij veel zaagwespeieren kan vinden en hoever de ontwikkeling is. En dan vlak na de bloei volgt een massaslachting. Maar dat is niet echt natuurhistorisch meer.

In het buitenland heeft men ook eitjes en larven van de pruimenzaagwesp op kersbloempjes gevonden. Jammer, dat in mijn tuin geen kers staat. Maar misschien wilt u eens zoeken? Ook is het dan zeer gewichtig, om na te gaan of de gevonden larve van de gele of zwarte pruimenzaagwesp is. U moet hiervoor dan nagaan, hoe de „ventraler Bürstenkranz am larvalen Labrum” is. Staan er meer of minder dan zeven borstels op de zijden van het labrum? Maar dit wordt vakwerk.

Wilt u nog meer *Hoplacampa*-soorten verzamelen, dan moet u op de Mei-doorn, de Lijsterbes en Kruisbes zoeken.

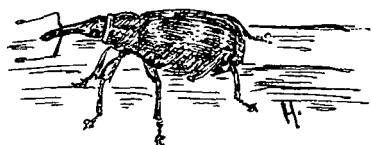

Fig. 10. Appelbloesemkever (vergroot)

het van een snuitkever. U hebt kennis gemaakt met het vernielend werk van de pereknopkever (*Anthonomus cinctus*). Doet u de knoppen met larven in een jampotje, dan kweekt u zonder moeite het mooie snuitkevertje. In September leggen deze insecten hun eitjes in de pereknoppen.

Zitten er tussen de rose bloemknoppen van de appel ook knoppen, die niet opengaan en bruin worden? Maak ook deze voorzichtig open. Tien tegen één dat u een snuitkeverlarve of popje vindt in de leeggegeten bloembodem. Ook de appelbloesemkever (*Anthonomus pomorum*) kunt u gemakkelijk uit de bruine bloemknoppen opkweken. Na een week of drie, vier, maakt het grappige snuitkevertje zijn opwachting. In ons „Gallenboek”, dat u voor ledenprijs kunt kopen, vindt u op bladzijde 162 het „kappertje”, d.i. de bruine bloemknop, beschreven.

G. Houtman.

Een lid van de afd. Amsterdam schreef mij, dat de in het vorig artikel genoemde rondknop van de hazelaar ook door hem in het Amsterdamse Bos gevonden is.

H.